

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Pawłyszcz

SSN Krzysztof Wesołowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 17 lipca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z 17 stycznia 2022 r., III Ca 203/21,
w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.
przeciwko A.G.
o zapłatę,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Dariusz Pawłyszcz
(R.N.)

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesołowski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wyrokiem z 13 listopada

2020 r., po rozpoznaniu sprawy z powództwa Bank spółki akcyjnej w W. przeciwko A. G. o zapłatę, oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Wyrokiem z 17 stycznia 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, po rozpatrzeniu apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego, oddalił apelację i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji przyjął, że K. N. i K. N. zawarli sporną umowę kredytu jako konsumenci. Pozwana A. G., będąca dłużnikiem rzeczowym, mogła przedstawić na podstawie art. 73 u.k.w.h. zarzuty związane z abuzywnością umowy, mimo że zarzuty takie nie były wcześniej podnoszone przez kredytobiorców.

Sąd odwoławczy wskazał także, że powód nie wykazał, aby postanowienia przeliczeniowe zawarte w umowie kredytu były uzgodnione indywidualnie, mimo że zgodnie z art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na nim. W sprawie nie było możliwości negocjacji wzorca umowy co do indeksacji kredytu (w kształcie wynikającym z umowy) i negocjacje takie nie były prowadzone. Sąd Okręgowy wskazał, że zgoda na zawarcie umowy o kredyt zawierający klauzule indeksacyjne nie jest tożsama z faktem indywidualnych negocjacji w przedmiocie treści tych konkretnych klauzul, których to negocjacji z powodami nie było.

Sąd drugiej instancji zauważył także, że przedkontraktowy obowiązek informacyjny w zakresie ryzyka kursowego powinien zostać wykonany w sposób jednoznacznie i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, który z reguły posiada elementarną znajomość rynku finansowego, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest bardzo ryzykowne, a efektem może być obowiązek zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od pożyczonej, mimo dokonywania regularnych spłat.

Sąd Okręgowy przyjął, że wyrokowi Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta z 27 grudnia 2010 r., wydanemu w sprawie XVII AmC 1531/09, można przyznać moc wiążącą w prejudycjalnej kwestii uznania za niedozwolone postanowienia § 12 ust. 5 umowy kredytu. Wyrok ten zapadł bowiem w sprawie tego samego podmiotu, który zawarł umowę kredytu i którego następcą jest powód i dotyczy klauzuli, będącej nośnikiem tożsamej skonkretyzowanej treści normatywnej a pozwana mogła skorzystać z jego rozszerzonej prawomocności materialnej, gdyż art. 479⁴³ k.p.c. – pomimo jego

uchylenia - nadal z mocy art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1634) stosuje się w sprawie.

Niezależnie jednak od powyższego związania Sąd Okręgowy podkreślił, że także w świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego (bliżej przytoczonego w treści uzasadnienia) nie powinno budzić wątpliwości, iż postanowienia § 7 ust. 1 i także § 12 ust. 5 umowy mają charakter niedozwolony. Uznaje się bowiem, że określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron. Mechanizm ustalania kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami przez uzależnienie warunków waloryzacji świadczenia od kompetencji silniejszej strony umowy, tj. banku, a odwołanie do kursów walut zawartych w tabeli kursów obowiązującej w banku oznacza naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego i rażąco narusza interesy konsumenta.

Sąd Okręgowy wskazał także, że stosownie do treści art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. W rezultacie przy dokonywaniu oceny niedozwolonego charakteru określonego postanowienia umownego, w tym także oceny indywidualnej, nie ma żadnego znaczenia, w jaki sposób umowa była wykonywana przez strony, a w szczególności to, czy przedsiębiorca rzeczywiście korzystał z możliwości, jakie wynikają dla niego z umowy.

Zdaniem Sądu odwoławczego w oparciu o postanowienia umowne nie sposób także wskazać, kiedy zmiana ulega oprocentowanie, w jaki sposób i w oparciu o jakie przesłanki dokonywana jest zmiana oprocentowania, a także, jakie w danym okresie powinno być prawidłowo ustalone oprocentowanie. Ogólnikowe wskazanie,

że istnieje możliwość jednostronnej zmiany oprocentowania w razie zmiany niesprecyzowanych bliżej w umowie „parametrów finansowych”, nie może być uznane za „jednoznaczne”, transparentne i jasne.

Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na okoliczność, że treści normatywne dotyczące ustalania kursu wymiany waluty i przeliczenia wartości kredytu i wartości przypadających do spłaty rat mogą funkcjonować tylko łącznie. Eliminacja któregośkolwiek z tych przeliczników przy zachowaniu konstrukcji, w której kredyt wypłacany jest i spłacany w walucie polskiej, sprawia, że niemożliwe jest stosowanie drugiego z nich.

Powołując bliżej wskazane orzeczenia TSUE i Sądu Najwyższego, Sąd drugiej instancji uznał, że zakwestionowane klauzule umowne określają świadczenia główne stron umowy kredytu. Jednocześnie, w ocenie Sądu Okręgowego, klauzule te nie mogą zostać uznane za jednoznacznie sformułowane w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., skoro na ich podstawie kredytobiorcy nie byli w stanie zorientować się, jakie konsekwencje dla ich zobowiązań finansowych powstaną na gruncie przedmiotowych postanowień umownych.

Sąd drugiej instancji po przeanalizowaniu orzecznictwa TSUE i Sądu Najwyższego uznał jednocześnie, że po wyeliminowaniu klauzuli waloryzacyjnej utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (bezskutecznością). Okoliczność, że pozwana, jako dłużnik rzeczowy, wniosła o uznanie umowy za nieważną i bezskuteczną od momentu jej podpisania, zwalniała – zdaniem Sądu drugiej instancji – z obowiązku badania, czy unieważnienie tej umowy wiązałoby się dla kredytobiorców jako konsumentów z niekorzystnymi konsekwencjami związanymi z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń stron jako nienależnych.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł powód, który zarzucił obrazę przepisów postępowania i prawa materialnego, a to:

- art. 227 i art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i bezzasadne przyjęcie, że określenie kredytobiorców w umowie kredytu jako konsumentów, w tym brak wzmianki o tym, że kredytobiorcy

zawierają przedmiotową umowę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, wyłącza możliwość uznania osoby dokonującej czynności prawnej za nieposiadającą statusu konsumenta i w konsekwencji – zaniechanie zbadania związku między zawarciem umowy kredytu i przeznaczeniem nabywanej nieruchomości a działalnością gospodarczą lub zawodową kredytobiorczynie K. N. która w ramach prowadzonej działalności (zgodnie z publicznym wpisem do CEIDG) zajmowała się wynajmem i zarządzaniem nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, co pozostawało istotne z punktu widzenia zakresu zarzutów, jakie pozwana (dłużnik rzeczowy) mogła podnosić w toku postępowania sądowego, a w konsekwencji – naruszenie art. 385¹ § 1 w zw. z art. 22¹ k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie;

- art. 385¹ § 1 w zw. z art. 22¹ k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w wadliwym przyznaniu kredytobiorcom statusu konsumenta oraz braku indywidualnej oceny kwestionowanych postanowień umowy kredytu dotyczących odrębnych normatywnie kwestii – tj. spreadu walutowego (klauzuli kursowej), indeksowanego charakteru umowy (ryzyka kursowego) oraz zmiany oprocentowania umowy, pod kątem przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c.;

- art. 385¹ § 1 k.c. przez błędną wykładnię przesłanki jednoznaczności w stosunku do klauzuli ryzyka (waloryzacji), polegającą na błędnej interpretacji w zakresie spełnionego przez powoda obowiązku informacyjnego co do ryzyka kursowego, a także dokonaniu oceny jej przejrzystości przez badanie jednoznaczności innej klauzuli, tj. klauzuli spreadu walutowego;

- art. 365 § 1 w zw. z 479⁹ k.p.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw przez przyjęcie związania Sądu wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r., XVII AmC 1531/09. dotyczącego nie konkretnej umowy (z uwzględnieniem indywidualizowanych okoliczności jej zawarcia), a wzorca umownego jako takiego, i w konsekwencji wadliwe, bo jedynie iluzoryczne przeprowadzenie kontroli incydentalnej;

- art. 4 ust. 2 dyrektywy nr 93/13 w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia

1997 r. – Prawo bankowe (dalej „pr. bank.”) przez błędną wykładnię i uznanie, że wszystkie sporne klauzule stanowią postanowienia określające główny przedmiot umowy;

- art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 58 § 3 k.c. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że potwierdzenie abuzywności postanowień umownych skutkuje brakiem obiektywnej możliwości jej dalszego obowiązywania na gruncie prawa krajowego;

- art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385² k.c. oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 22¹ k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w bezzasadnym przyznaniu kredytobiorcy statusu konsumenta oraz abstrakcyjnym i hipotetycznym założeniu, że postanowienia umowy (pomimo stwierdzenia przez Sądy obu instancji abuzywności wyłącznie jednoznacznie wskazanych klauzul) są bezskuteczne z uwagi na to, że są obarczone dowolnością kształtowania kursu przez powoda w tabelach kursowych oraz w zakresie kształtowania zmian oprocentowania;

- art. 385¹ § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że o niedoinformowaniu kredytobiorcy o ryzyku kursowym świadczy niedopełnienie przez przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych, których zakres wyznaczany jest *ex post* w stosunku do chwili zawarcia umowy i przez pryzmat okoliczności faktycznych, w tym także z uwzględnieniem dorobku orzecznictwa, znanych wiele lat później od zawarcia umowy, bez konieczności ustalenia możliwości poznawczych konsumenta w okolicznościach konkretnej sprawy;

- art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 385 § 2 k.c. w zw. art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że umowa kredytu jest w całości nieważna w związku z uznaniem niektórych postanowień umowy za niedozwolone zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. i zaniechania przesłuchania drugiego kredytobiorcy (K. N.) i oparcie się wyłącznie na wybiórczych zeznania jednego z nich (K. N.);

- art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 3 k.c. w zw. z motywem 13. dyrektywy 93/13 w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przez ich niezastosowanie skutkujące unieważnieniem całej umowy i niezastosowanie dla zobowiązania o charakterze ciągłym art. 358 § 2 k.c. lub art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank.;

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane przez powoda zarzuty, ujęte w kilkunastu punktach (część nienumerowana) o zakresach często pokrywających się, sprowadzają się do zakwestionowania: statusu konsumenta po stronie kredytobiorców, związania wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r., uznania za abuzywne postanowień przeliczeniowych bez odrębnej oceny klauzuli spreadu walutowego (klauzuli kursowej), klauzuli ryzyka kursowego oraz klauzuli dotyczącej zmiany oprocentowania umowy, zakresu obowiązków informacyjnych banku i ich wpływu na ocenę abuzywności klauzul przeliczeniowych oraz odmowy utrzymania umowy kredytu, pomimo uznania klauzul przeliczeniowych za abuzywne.

Zupełnie niezasadne są zarzuty zmierzające do podważenia statusu konsumentów po stronie kredytobiorców. Kwestia była jednak przedmiotem oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, który badał m.in. przeznaczenie kredytu (refinansowanie poniesionych nakładów w związku z budową i zakupem lokalu mieszkalnego od dewelopera). W treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie sposób przy tym odnaleźć twierdzenia przypisywanego mu w sformułowaniu zarzutu, a mianowicie, że określenie kredytobiorców w umowie kredytu jako konsumentów, w tym brak wzmianki o tym, że kredytobiorcy zawierają przedmiotową umowę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, wyłącza możliwość uznania ich za nieposiadających statusu konsumentów. Sąd Okręgowy stwierdził jedynie, że żaden z dokumentów przedstawionych przez strony postępowania nie wskazywał, aby udzielony kredyt był związany z działalnością gospodarczą pozwanym, a okoliczności towarzyszące zawieraniu umowy, jak i jej sama treść potwierdzają stanowisko Sądu pierwszej instancji, że udzielony kredyt był kredytem konsumenckim. Z twierdzenia tego nie wynika, aby oświadczenia zawarte w umowie kredytu uniemożliwiały prowadzenie dowodu wskazującego na niekonsumpcyjne (gospodarcze) wykorzystanie udzielonego kredytu. Istotne jest jednak to, że powód, na którym spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu, nie przedstawił żadnych dowodów na ten fakt. Nie kwestionował konsumenckiego charakteru umowy kredytu także w apelacji. Oczekiwanie przez powoda, będącego profesjonalistą i reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika, że sąd z urzędu prowadził będzie postępowanie zmierzające do wykazania niekonsumenckiego charakteru

umowy kredytu pozbawione jest jakichkolwiek podstaw. Niezależnie od tego sformułowanie zarzutu („brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego”) wskazuje na niedopuszczalną na etapie skargi kasacyjnej polemikę z oceną dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Niezasadny jest zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z 479⁹ k.p.c. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw. Sąd Okręgowy, przyjmując związanie wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 27 grudnia 2010 r., odwołał się do tej uchwały składu siedmiu sędziów SN z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15 (OSNC 2016, nr 4, poz. 40), i stwierdził, że wyrok z 27 grudnia 2010 r. zapadł w sprawie tego samego podmiotu, który zawarł umowę kredytu z kredytobiorcami i którego następcą jest powód, a badana klauzula umowna ma nie tylko identyczne brzmienie z postanowieniem uznanym za abuzywne w wyroku z 27 grudnia 2010 r., ale również jest nośnikiem tożsamej skonkretyzowanej treści normatywnej. Takie ustalenie pozwoliło Sądowi Okręgowemu na przyjęcie, że także zakres przedmiotowy mocy wiążącej tego wyroku obejmuje sporną kwestię prejudycjalną.

Co istotniejsze jednak – wbrew twierdzeniom zawartym w skardze kasacyjnej – Sąd Okręgowy nie oparł swojego rozstrzygnięcia wyłącznie na wiążącym charakterze wyroku z 27 grudnia 2010 r., ale dokonał własnej pogłębionej oceny postanowień zawartych w umowie kredytu pod kątem przesłanek wynikających z art. 385¹ § 1 k.c. Ocena ta uwzględniała stan orzecznictwa TSUE i Sądu Najwyższego na dzień wydania wyroku. W okresie pomiędzy wydaniem zaskarżonego wyroku a rozpatrzeniem skargi kasacyjnej nastąpił dalszy rozwój orzecznictwa, w którym potwierdzony został – w kwestiach objętych skargą kasacyjną – kierunek uwzględniony przy rozstrzyganiu sprawy przez Sąd Okręgowy (zob. m.in. wyroki SN: z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 47; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 51; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52; z 28 września 2022 r.,

II CSKP 412/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 54; z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1016/22; z 18 maja 2023 r., II CSKP 1164/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1753/22; z 12 grudnia 2023 r., II CSKP 1549/22; z 20 grudnia 2023 r., II CSKP 1888/22; z 24 czerwca 2025 r., II CSKP 941/24, a także uchwałę SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 109). Przede wszystkim zaś została wydana uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, wiążąca wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 88 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień umownych pozostawiających możliwość ustalania kursu CHF, a w konsekwencji wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej ze stron jest jednolicie przyjmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego; takie uregulowanie umowne uznawane jest za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 30 maja 2023 r., II CSKP 1536/22; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 1484/22; z 23 czerwca 2023 r., II CSKP 1464/22, i z 12 grudnia 2023 r., II CSKP 1549/22).

Postanowienie o odesłaniu do tabeli kursowej banku, jako współokreślające wysokość pozostałego do spłaty zadłużenia, czyli główne świadczenie kredytobiorcy, co do zasady rzeczywiście nie podlega ocenie w świetle art. 385¹ § 1 k.c., ale tylko pod warunkiem, że postanowienie to zostało sformułowane w sposób jednoznaczny. W sprawie, w której wniesiona została skarga kasacyjna, sytuacja taka nie miała miejsca. Utrwalona jest rozszerzająca wykładnia tego warunku jako obejmującego nie tylko tekst postanowienia (jest jasne, co znaczy stosowanie kursu ogłoszonego przez bank), lecz także mechanizm jego działania. Aby odesłanie było dozwolone, w umowie musiałyby zostać zawarte szczegółowe zasady ustalania kursu, tak aby kredytobiorca sam mógł obliczyć ten kurs w danej chwili. Choć zatem kurs walut obcych ogłaszany przez bank na podstawie art. 111 ust. 1 pkt 4 pr. bank. wiąże co do zasady klientów banku przy dokonywaniu z bankiem czynności prawnych w okresie od ogłoszenia kursu do ogłoszenia nowego kursu, nie można umową

związać konsumenta kursami, które dopiero zostaną ogłoszone, a orzecznictwo jednolicie uznaje takie związanie przyszłym kursem za niedozwolone.

Należy przy tym wskazać, że klauzule dotyczące przeliczenia waluty muszą zostać uznane za niedozwolone postanowienia umowne niezależnie od tego, czy powodom w należyty sposób wyjaśniono ryzyko, jakie ponosili, zawierając umowę kredytu. W konsekwencji również zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. sformułowany w kontekście zakresu obowiązku informacyjnego banku należało uznać za chybiony, nawet jeżeli w istocie zakres ten, którym Sąd Okręgowy chciałby obciążyć bank, byłby zbyt szeroki.

Sąd Najwyższy konsekwentnie też przyjmuje, że oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone, dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwałę SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2) i od tego momentu klauzule abuzywne nie są wiążące dla konsumenta, chyba że konsument wyrazi świadomą wolę objęcia go takim postanowieniem umownym. Skutek niezwiązania klauzulą abuzywną *ex tunc* oznacza, że zdarzenia o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej taką klauzulę pozostają bez znaczenia dla niewiążącego charakteru niedozwolonych postanowień umownych.

W uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, Sąd Najwyższy stwierdził, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1). W razie zaś niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2). Niedozwolony charakter sposobu określania kursu waluty obcej przesądza o niezwiązaniu stron umową w całości. Powyższe tezy, wiążąc w niniejszej sprawie (art. 88 ustawy o Sądzie Najwyższym), uniemożliwiają uznanie umowy stron za ważną, gdyż wykluczają trwanie stosunku prawnego po usunięciu z treści umowy źródła kursu walutowego, co przesądza także

o bezpodstawności zarzutu o możliwości stosowania kursu średniego NBP lub uznania umowy za umowę kredytu złotowego.

Z powodów wyżej wyrażonych Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. pozwanej przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę w wysokości określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

M.L.

[r.g.]

Dariusz Pawłyszcz

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesołowski